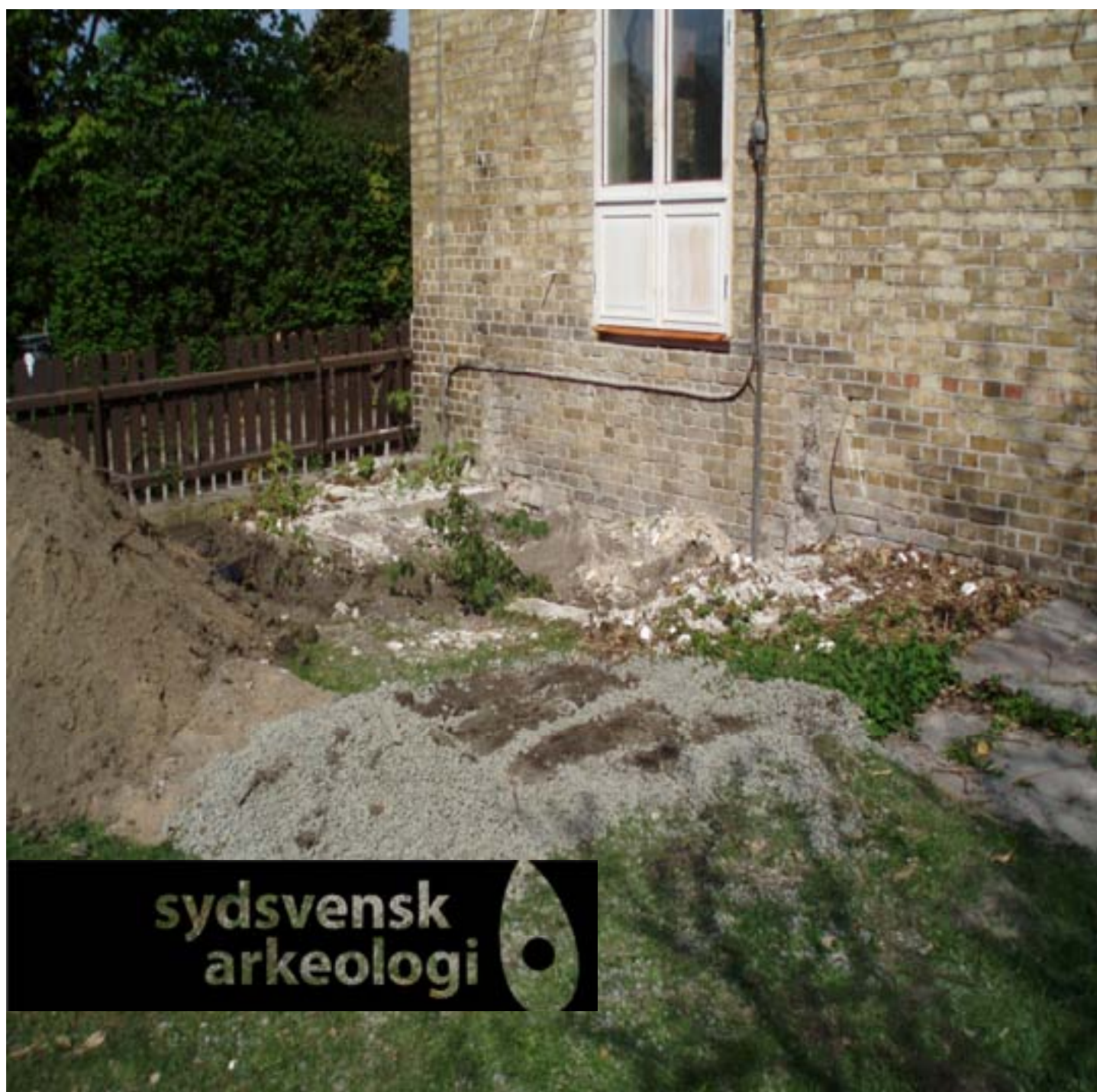

Rapport 2012:36

Kv. Möbelsnickaren 9 i Åhus

Arkeologisk förundersökning 2011

Jan Kockum & Christer Carlsson

Rapport 2012:36

Kv. Möbelsnickaren 9 i Åhus

Arkeologisk förundersökning 2011

Jan Kockum & Christer Carlsson

Fornlämningsnr: 23
Möbelsnickaren 9, Åhus
Kristianstads kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2012 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2012:36

Omslag: Undersökningsområdet vid fastigheten Möbelsnickaren 9

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Läge och topografi	5
Historik och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	6
Antikvarisk syntes	7
Referenser	8
Administrativa uppgifter	9
Bilagor	11
Fyndlista	11
Sydsvensk Arkeologi AB rapportserie 2012	13

Fig.1. Åhus i Kristianstad kommun, Skåne.

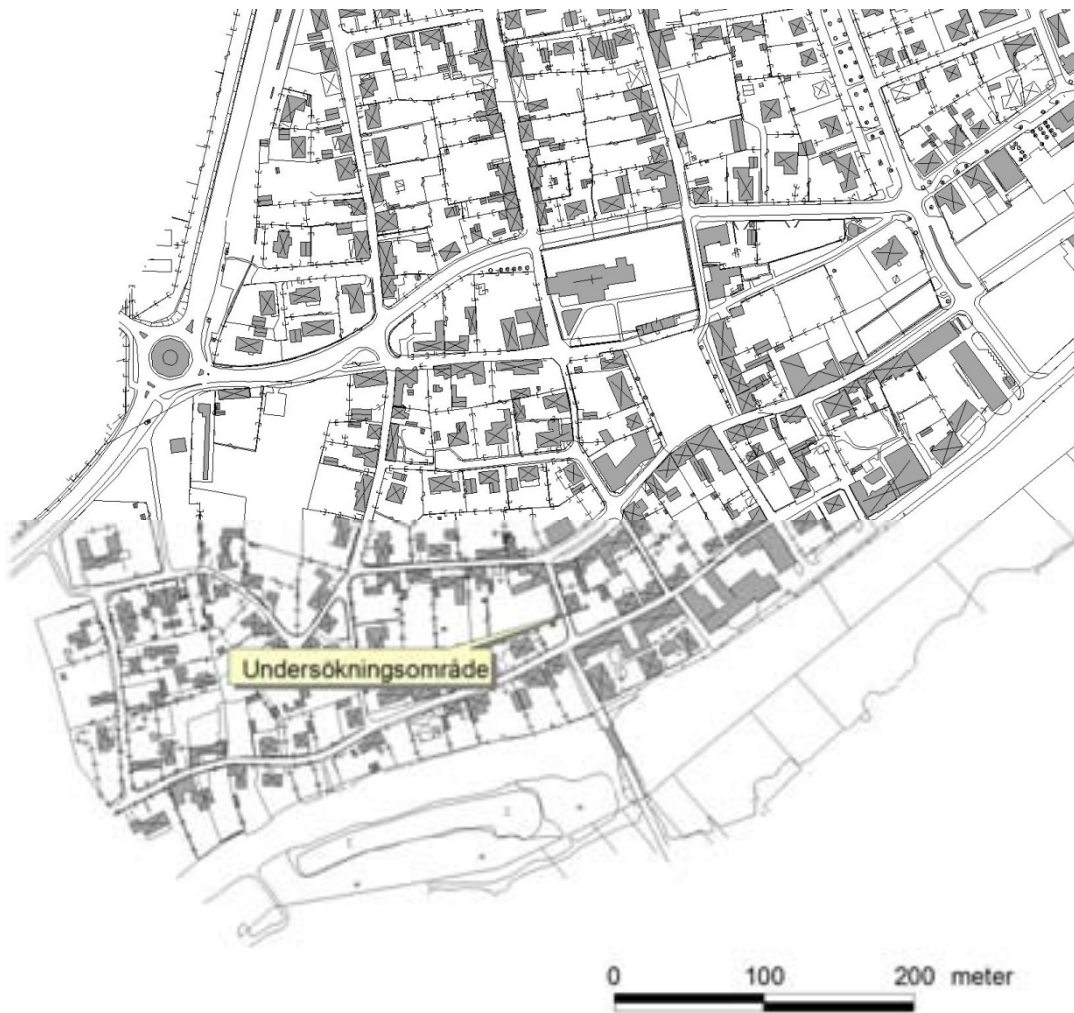

Fig. 2. Undersökningsområdets läge i Åhus.

Sammanfattning

Sydsvensk Arkeologi AB har utfört en arkeologisk förundersökning inom fastigheten Möbelsnickaren 9 i centrala Åhus. Undersökningen föranleddes av fastighetsägarens önskan att utföra diverse markarbeten på sin tomt. Vid arbetena påträffades en del kulturlager och fynd som kan sättas i samband med stadens medeltida historia.

Inledning

I samband med mark- och byggnationsarbeten inom fastigheten Möbelsnickaren 9 i Åhus har vissa ingrepp i stadens äldre kulturlager gjorts (Fig. 1-3). Då den aktuella fastigheten ligger inom Åhus historiska stadsområde, upptaget som fornlämning 23 i Åhus socken, beslutade Länsstyrelsen i Skåne län att en arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning skulle genomföras (Lst. dnr. 431-6181-11). Undersökningen genomfördes 2011 05 11 av personal från Sydsvensk Arkeologi AB.

Läge och topografi

Åhus ligger på sandslätten vid kusten, en dryg mil sydöst om Kristianstad. Det är i huvudsak fullåkersbygden som har satt sin prägel på området även om det finns stora inslag av sandstrand och strandskog. Den historiska delen av staden Åhus är belägen kring nivån 5 m. ö. h. och ligger vid den nordvästra stranden av nedre Helge å, strax innanför dess mynning.

Kvarteret Möbelsnickaren ligger i den centrala delen av det medeltida stadsområdet RAÄ 23 och kan därför förväntas innehålla lämningar av arkeologiskt intresse.

Historik och fornlämningsmiljö

Åhus omnämns vid namn och som stad i en källa från slutet av 1300-talet. Dess kyrka anses vara från 1100-talet och till samma århundrade dateras även Aosehus, biskopsborgen, mellan staden och åmynningen. Det fyrkantiga torget torde ha tillkommit under 1200-talet och i samband med detta en del av det anslutande rätvinkliga gatunätet. Stadsmuren är till vissa delar ännu bevarad och har sannolikt tillkommit under mitten av 1300-talet. I staden finns även rester efter ett medeltida dominikankonvent.

Det aktuella undersökningsområdet i kvarteret Möbelsnickaren är beläget vid korsningen Färgerigatan-Sjögatan och är med sitt centrala läge intressant ur ett arkeologiskt perspektiv.

Fig. 3. Situationsplan med schakten rödmarkerade och numrerade 1-5. Sektionen i schakt 2 blåmarkerad (se fig. 4).

Undersökningsresultat

Undersökningen genomfördes i form av övervakning av tre ledningsschakt (Schakt 1-3), ett schakt för en ny grundsula (Schakt 5) samt ett schakt för en ny grundplatta (Schakt 4). Sammanlagt berördes ca 130 m². Ett av schakten utgjorde en förlängning av ett tidigare undersökt schakt (Schakt 3, se Kockum 2011).

Schakt 1 utgjordes av ett schakt för en ny elledning och var ca 0,4 m brett och 0,5-0,6 m djupt. I schaktet framkom endast matjord.

Schakt 2 grävdes för nytt VA/avlopp och var ut mot Färgerigatan ca 2 m djupt (Fig. 4 och 5). Under matjorden och ett lager flygsand påträffades kulturlager med inslag av djurben samt ett fynd av yngre svartgods, sannolikt från 11- 1200-talet (Fnr. 1).

Schakt 3 var en fortsättning på ett tidigare grävt fjärrvärmeschakt (se Kockum 2011) och var ca 0,5 m brett och ca 0,7 m djupt. Inget av antikvariskt intresse framkom.

Schakt 4 grävdes för att bereda plats åt en grundsula för en ny altan. Området för schaktet var fyllt av rivningsmassor och djupet ringa. Inget av antikvariskt intresse framkom därför.

Schakt 5 grävdes för att anlägga en grundsula till ett nytt plane-rat hus inom fastigheten. Det förhållandevis grunda schaktdjupet av endast ca 0,3 m gjorde att endast modernare utfyllnadslager av matjord och rivningsmassor kom att beröras. Inga lämningar av arkeologiskt intresse påträffades därför på platsen.

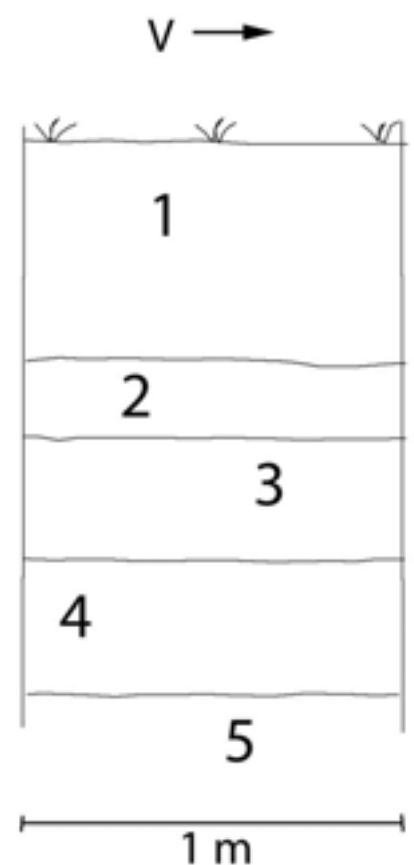

Fig. 4. Sektion i schakt 2, för placering se fig. 3. 1) Matjord. 2) Grå humös sand. 3) Gul flygsand. 4) Grå sand. 5) Gråbrunt kulturlager, inslag av keramik och ben.

Fig. 5. Schakt 2 från norr. I det ca 2 m djupa schaktet förekom medeltida kulturlager på ett djup av ca 1,5 m under den nuvarande marknivån. Foto Jan Kockum.

Antikvarisk syntes

De ingrepp som gjordes inom fastigheten Möbelsnickaren 9 var, var för sig, inte särskilt omfattande, men sammanlagt berördes en sträcka av ca 130 m². Djupen var dock ringa i de flesta av schakten och få lämningar av arkeologiskt intresse påträffades därför.

Det djupaste schaktet (Schakt 2) visade att matjorden inom fastigheten uppgår till hela 0,6 m, varefter följer ett flertal ca 0,9 m tjocka lager med olika sorters flygsand. Först under flygsanden förekom det, på hela 1,5 m djup under den nuvarande markytan, ett medeltida kulturlager innehållandes högmedeltida keramik. Keramiken utgjordes av en skärva yngre svartgods från 11- 1200-talet.

Av denna anledning bör alla former av framtida markingrepp inom fastigheten, som beräknas nå ett djup av ca 1,5 m eller mer, stå under kontroll av antikvarisk personal.

Referenser

Kockum, J. 2011. Sjögatan och Mångsgatan i Åhus, Arkeologisk förundersökning 2011. Sydsvensk Arkeologi AB, *Rapport 2011:45*.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	110040
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-6181-11
Datum för beslut:	2011-05-09
Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Socken:	Åhus
Fastighet:	Möbelsnickaren 9
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 3E 0b
Koordinatsystem:	SWEREF 99
X koordinat:	6197567
Y koordinat:	455818
Höjdsystem:	RH 2000
M ö.h.	<5
Fältarbetstid:	110511
Antal arbetsdagar:	1
Antal arkeologtimmar:	10 h
Antal maskintimmar:	–
Exploateringsyta:	ca 130 kvm
Undersökt yta:	ca 130 kvm
Platschef:	Jan Kockum
Personal:	Jan Kockum
Projektgrupp:	–
Underkonsulter:	–
Uppdragsgivare:	Harald Granath
Tidigare undersökningar:	Kockum, J. 2011
Fynd:	LUHM 32091, fynden förvaras på Lunds Universitets Historiska Museum.
Dokumentationsmaterial:	1 st. A3 ritning, 8 foton, Regionmuseet Kristianstad.
Kostnader:	SEK 22 377

Bilagor

Fyndlista

Fyndnr.	Sakord	Material	Del	Typ	Fyndsammanhang	Vikt i g	Antal/fragm.
1	Kärl	Keramik	Buk	Yngre svart-gods	Schakt 2, sektion, lager 5	11	1

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2012

1. Fastigheten Kristianstad 4:4, Kristianstad stad, FU 2011, Christer Carlsson
2. Innerstaden 1:14 – Södergatan, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2011, Ingrid Gustin
3. Skanörs kyrka och kyrkogård, Skanör med Falsterbo socken, Vellinge kommun, FU 2004 och 2005, Lars Salminen & Ingrid Gustin
4. Stallbyggnad vid Ugerups säteri, Köpinge socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
5. Invändiga arbeten i Vä kyrka, Vä socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
6. Husbyggnation inom fastigheten 61:113, Gualöv socken, Bromölla kommun, SU 2011, Christer Carlsson
7. Öllsjö 67:1, Skepparslöv socken, Kristianstad kommun, AU 2011, Ylva Wickberg
8. Skanör 40:12, Vellinge kn, FU 2011, Per Sarnäs
9. Provgropar inom Kristianstad 4.4, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2011, Christer Carlsson
10. Vintrie Park – område C1. Fastighet Vintrie 20:1, Bunkeflo socken, Malmö kommun, FU 2011. Kristian Brink
11. Fastigheten Kristian IV, Rådhuset, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, SU 2011, Christer Carlsson
12. VA-ledningar i Järnvägsgatan m.fl., Ängelholm, Ängelholms kommun, FU 2011, Jan Kockum
13. Sankt Gertrud 4, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2012, Per Sarnäs
14. Kabeldragning vid Östra Centrum, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
15. Borgeby 16:8. Ny maskinhall 2011, Lomma kommun, FU&SU 2010-2011, Lars Salminen
16. Rödragning inom Kristianstad 93:1, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
17. Tygelsjö 76:1. Tygelsjö socken, Malmö kommun. FU 2011, Joakim Frejd
18. Kvarteret Minerva 24, Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun. FU, schaktövervakning, 2012. Thomas Linderoth
19. Dösemarken – Limhamn 155:501, Malmö 126 & 129, Hyllie sn, Malmö Stad, Skåne, SU 2010. Åsa Berggren & Kristian Brink
20. Degeberga 26:3, Degeberga socken, Skåne, SU 2011. Tony Björk & Ylva Wickberg
21. Fjärrvärme i Vallgatan, Gamla Skeppsbron och Snidaregatan i Åhus, Åhus stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
22. Husie 172:123, Husie socken, Malmö kommun. SU 2011. Joakim Frejd.
23. Stävie kyrkogård, Stävie socken, Kävlinge kommun. FU 2009. Therese Ohlsson.
24. Stjärnan 1, Malmö stad, Malmö kommun. FU 2011. Therese Ohlsson.
25. Uranienborg. S:t Ibb socken, Landskrona kommun. FU 2003. Therese Ohlsson.
26. Örja 1118, 11:1. Örja socken, Landskrona kommun. FU 2003. Lars Salminen och Therese Ohlsson.
27. Husvik. S:t Ibb socken, Landskrona kommun. FU 2003. Therese Ohlsson.
28. Yngsjö 295:2 m. fl. Åhus socken, Kristianstad kommun. AU 2012. Thomas Linderoth.
29. Limhamn 155:355 m.fl. Område 1, Bunkeflo 24:1, Hyllie socken, Malmö kommun. AU 2012. Kristian Brink.
30. Västra Klagstorp 56:1. Västra Klagstorps socken, Malmö kommun. FU 2012. Therese Ohlsson.
31. Byte av elanläggningar i Sövde kyrka. Arkeologisk förundersökning, schaktövervakning 2012. Fornlämning 65, Sövde socken, Sjöbo kommun. Thomas Linderoth.
32. Kv. Gamla staden 8:8, Mariakyrkan. Arkeologisk förundersökning, schaktningsövervakning 2012. Fornlämning RAÄ 42, Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun. Thomas Linderoth.
33. Härlöv 50-53, Kristianstad sn, Kristianstad kommun. SU 2010-2011. Ylva Wickberg.
34. Jörgen Kristoffersen 6, Kristianstad stad, Kristianstad kommun. FU 2012. Christer Carlsson.
35. Vattentornsvägen & Västra Boulevarden. Kristianstad stad, Kristianstad kommun. FU 2012. Christer Carlsson.
36. Kv. Möbelsnickaren 9. Åhus stad, Kristianstad kommun. FU 2011. Jan Kockum & Christer Carlsson

